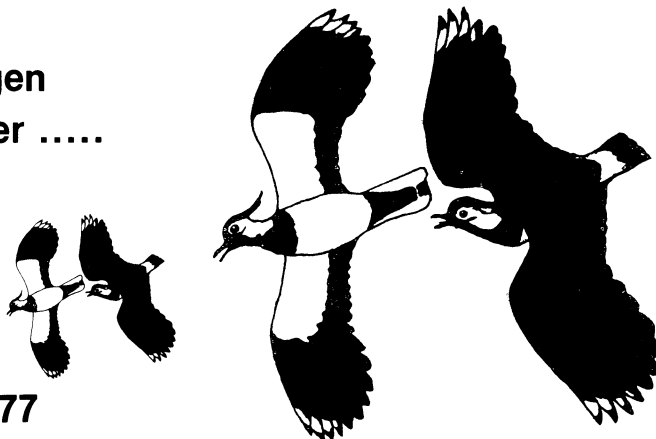

Skaf Foreningen Ny Medlemmer

se FO 1/77

Indhold FO 4-77

Årsrapporten, af rapportgruppen	side 185
Et svar på en kritik/Hærfugle. Henning Skov	197
Hvordan klarer fuglene den kolde tid uden sokker og støvler, af Henrik Vejdling	198
Vinterfuglefortællinger 1976/77, af H.U.Skotte Møller	200
Prøv din iagttagelseevne, af red.	205
Quiz-Spørgsmål, af red.	205
Stor Skalleslugers ynglebestand til 1977/, af S.G.Hansen	206
Send oplysninger om Karmindompapper ind	207
Nøddekriger, af N.E.Franzmann	208
Invasion af kragefugle, send iagttagelser ind, af red.	209
Efterårsstregere fra Tipperne, af Jens Gregersen	210
Husk at fodre fuglene om vinteren, Fotoserie	212
Tange Sø, fuglelivet ved en kunstig sø, af Hanne Secher	214
Brugen af redskaber hos fuglene, af Hanne Secher	216
Små Obs...samlet af S.A.Rasmussen	218
Nyt fra verden omkring os, af J.Vestergård Jensen	220
De herskendes haller, digt af Arne Jensen	222
Blandt tømmer og træer, digt af Arne Jensen	223
Plakat til eftertanke	224
Det levende hav, send ind og beskyt	225
Historien om Ane, Ole, Lis og Jan, af Erik Hansen	226
Fugle contra elledninger, en opfordring	228
Fotokonkurrencen »Fugle og Folk«, af red.	228
Reder, æg og unger, en samtale med Jon Fjeldsø, af red.	229
Litteraturens elendighed, eller om fuglebøger der ikke er, hvad de har været, af Anders Pape Møller	232
Landet rundt, samler af amterne og Per Ketil	234
Redaktionslisten	239
Send ind...send vadefuglebilleder, af red.	240
Fuglekræmmernes Bod, Køb, Salg, Bytte, af red.	241

Forsendelsesomslag:
Stor Tornskade med spiddet bytte.
Tegner: Knud Møller Nicolaisen.

Bladomslag. Forsiden:
To Topskarver slås. Shetland 72. Foto: Morten Strange.
Topskarver. Røst Lofoten. 18/7-77. Foto: Robert T. Andersen.
Bagsiden:
Vandstær. Foto: Erik Thomsen.

Sats: H.P. Sats I/S, Assens, (09) 71 28 68.
Tryk: Eks-skolens Trykkeri A/S, Kbh.,
(01) 35 72 76.
Udgiver: Dansk Ornithologisk Forening,
(01) 35 86 63.
Lay-out: Per Ketil, (03) 98 54 60.

Årsrapport 1976 Rørdrum (Botaurus stellaris)

Årets udgave adskiller sig ikke væsentligt fra forrige års, og kun en række udvalgte arter er behandlet. Vi arbejder dog fortsat på at få en traditionel årsrapport op at stå, men der er endnu ikke besluttet noget endeligt, hvorfor synspunkter stadigvæk er meget velkomne (se indledning til 1975-rapporten).

Bearbejdningen i årsrapporten er baseret på følgende af FO's rapportgruppers rapporter: Nordjylland, Århus Amt I + (II), Vejle Amt I, Sønderjylland I + II, Fyn, Lolland-Falster, Møn, Sjælland I + II, Bornholm, Blåvand I, Rørvig, Utterslev og Kongelunden I + II (alle kan købes hos DOF-Salg), suppleret med oplysninger fra Falken (Ribe Amt), samt Fredningsstyrelsens forårsrapport fra Christiansø.

Jan.-apr.:

Efter en lang række milde vintrere 75/76 en ganske pæn influx af Rørdrummer fra den svenske bestand (ca. 175 par i 1971).

Da denne art jo som bekendt er svær at registrere uden for yngletiden, og da den feltornithologiske aktivitet i denne periode (særlig jan. og feb.) er lille, er det rimeligt at regne med, at Rørdrummen i vinteren 75/76 i virkeligheden var langt mere almindelig, end de 18 ex. der blev registreret. Af disse 18 sår kun 4 ex. uden for Sjælland, nemlig: 5/1 1 Brabrand Sø, ØJ, 15/2 1 Roddenbjerg Sø, NJ, 16/3 1 Sydlangeland, F, 29/3 1 Nyord, M.

Sjælland: Af de 14 fugle kan de 13 henføres til det sydøst-

lige Sjælland, den sidste var fra LI. Åmose på Vestsjælland. I den forbindelse virker det underligt med kun 2 iagttagelser ialt fra Lolland/Falster, Møn og Bornholm.

Følgende fugle var stationære: Jan.-feb. 4 Kongelunden, marts 2 Kongelunden (sidste 4/4), 15/1-24/2 1 Esrom Sø og 17/1-31/1 1 Sorø Sø.

Maj-aug.:

Denne periode omfatter de danske ynglefugle og tilfældige strejfer af ikke ynglende fugle eller ungfulde. I Vejlern sås de første fugle 7/5 og det højeste antal påkørende hanner var 8-9, hvilket er uændret i forhold til de seneste år på lokaliteten.

Af strejfer blev flg. registreret: 15/7 1 Thorsbjerg, NJ, 16/7 1 Ølene, B.

Sep.-dec.:

Der foreligger kun 4 observationer, heraf 3 fra Amager: 15/11 1 Kongelunden, 23/12 og 27/12 1 af landshage, S og endelig en

helt sjov én: 25/12 1 trækken-
de øst, Botanisk Have, Køben-
havn. JENS LIND

Sangsvane (Cygnus cygnus)

Sangsvanen forekom i pæne
antal i 1976. Dog bærer mate-
rialet præg af manglende ob-
servationer fra Vestjylland og
Fyn. Materialet fra Nordjylland
har overvægt i forhold til det
øvrige land, hvorfor diagram-
met er opdelt mellem Nordjyl-
land og øvrige Danmark. Dia-
grammet illustrerer maksimal-
forekomsten på hver lokalitet
inden for femdagesperioden.

Ialt er indrapporteret 14.183
ex., heraf alene 9.011 ex. NJ.
Tallene må tages med forbe-
hold, idet de er en sammantæl-
ling af antal fugle fra hver fem-
dagesperiode. Derfor må en del
af fuglene utvivlsomt være gen-
gangere.

Cirka 14 pct. af fuglene var
aldersbestemt. Heraf var 73
pct. ad. og 27 pct. juv.

En del Sangsvaner har over-

vintret vel pga. den forholdsvis
milde vinter. Således er den set
på en række lokaliteter. Her-
iblandt har Aggertange 45, Løn-
nerup Fjord 80, Hovsør 30,
Feggesund 43, Bygholm Vejle
250, Torslev Enge 105, Nibe
Bredning 345, Lindensborg A's
udløb 61, Hjarbæk Fjord 67,
alle NJ, Vidåen, SJ, 211, Enø,
S, 175, Glænø, S, 50, Tystrup
Bavelse Sø, S, 325, Tissø, S,
93, Dyrnæs Roskilde Fjord, S,
41 og Ulvshale, M, 50, huset de
største flokke. Fra sidst i marts
til midt i april forlod de fleste
landet. Således foregik bort-
trækket fra 27/3 til 19/4. Heref-

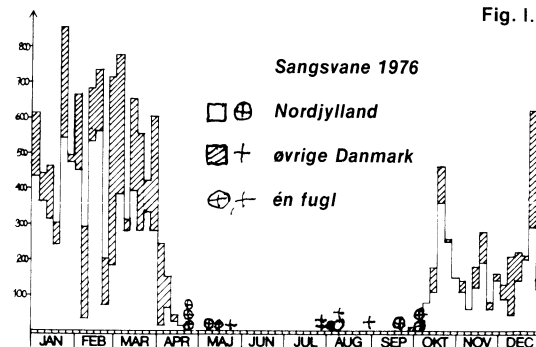
ter er kun få set. De sidste fug-
le, der er sene, er 10/5 1 Ø Ska-
gen, NJ, 15/5 1 Haldager Gjøl,
NJ, 22/5 1 ad. Ulvshale, M.

Helt uden for sædvane fore-
ligger der iagttagelser fra juli
og august. Den 26/7 sås 2 Sna-
begård Skov, ØJ, 31/7 1 Lønne-
rup Fjord, NJ, 8/8 1 ad. Lønne-
rup Fjord, NJ (samme som
31/7?), 8/8 1 ad. Præstø Fed.
S, 31/8 1 ad. Kongelunden, S.
En forløber for efterårstræk-
ket sås 19/9 i Ulvedyb, NJ,
mens hovedtrækket kom sidst i
september/først i oktober. Så-

Sangsvaner: Foto: John Larsen.

Fig. I.

ledes sås de første efterårsfug-
le 30/9 1 ad. Ishøj Strand, S,
30/9 4 ad. Eskildsø Roskilde
Fjord, S, 2/10 2 ad. Kongelun-
den, S, 3/10 2 Mårup Kirke,
NJ, 8/10 mere end 80 Ove Sø,
NJ. Trækket kulminerede midt i
oktober med 16-18/10 98 Due-
odde, B, 16-22/10 23 SV Hirt-
shals, NJ, 17/10 72 Gilleleje, S,
18/10 250 Vester Vandet Sø,
NJ, 19/10 16 Aggertange, NJ,
19/10, 31 Lønnerup Fjord, NJ,
21/10 17 S Ørhage, NJ. Heref-
ter sås arten på en række loka-
liteter året ud. Maksimum sidst
i december skyldes juleaktivite-
ten og ikke forskydninger i an-
tallet af fugle.

Kortene viser den geografiske
fordeling af Sangsvanen forår
og efterår. På kortene er in-
dtegnat maksimaltallene for
hver lokalitet. Dog er juli/au-
gust fuglene og iagttagelser fra
10/1 7 Hartsø, SJ, 6/3 100 Has-
bjerg, SJ, 19/10 10 Bastemose,
B, 21/10 7 Åremyr, B, ikke ind-
tegnat.

De små forskelle på kortene
må læseren selv finde og tolke.
Dog adskiller de sig ved at for-
årsfuglene træffes både i
indlandet og ved kysterne,
hvorimod efterårsfuglene ho-
vedsageligt træffes ved kyster-
ne.

Sammenlignes kortene med
resultaterne af andefugletællin-
gerne i Danmark 1965-1973 ses,
at der er god overensstemmel-
se. Dog er Bornholm ikke re-
præsenteret i andefugletællin-
gerne i modsætning til her. Li-
geledes er Nordjylland her re-
præsenteret med flere lokalite-
ter. Det store åbne sår er Vest-
jylland, som her ikke er re-
præsenteret med en eneste prik.
Dette skyldes, at der ikke fore-
ligger publiceret materiale her-
fra.

Endelig skal nævnes selve
juleaftensdag den 24/12, hvor 1
Sangsvane blev fundet død i
Sårup, Thy. Sangsvanen blev
fundet skudt. Den var stadig-
væk varm, da den blev fundet
nedsmidt i et gammelt affalds-
hul!

9/10-77

GORM WÆHRENS

Fig. II.

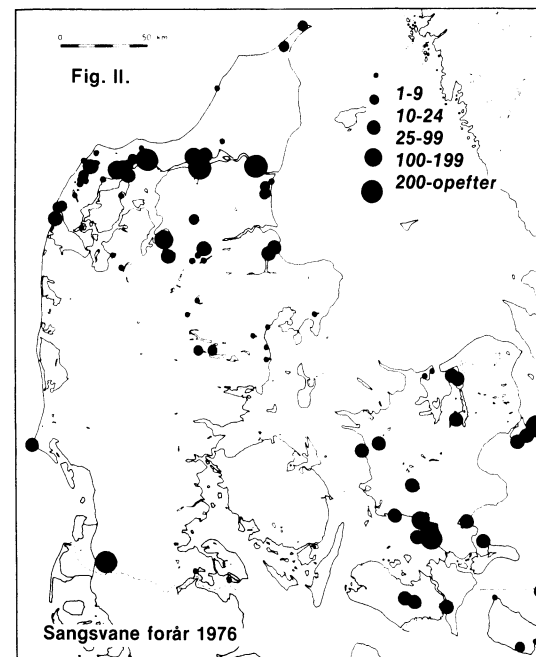
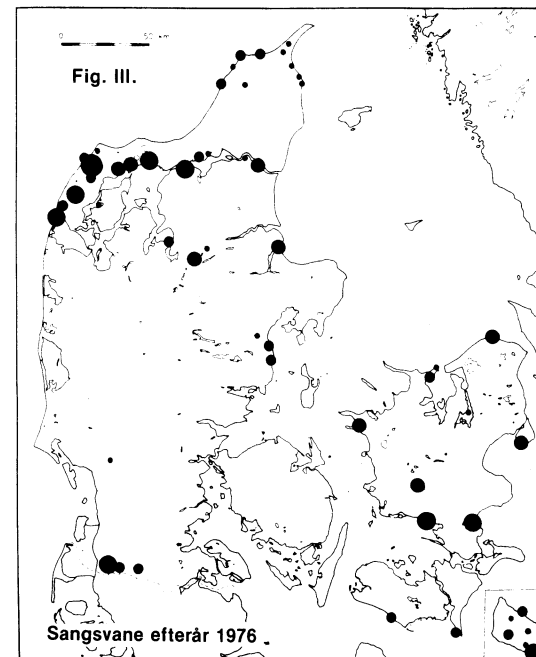

Fig. III.

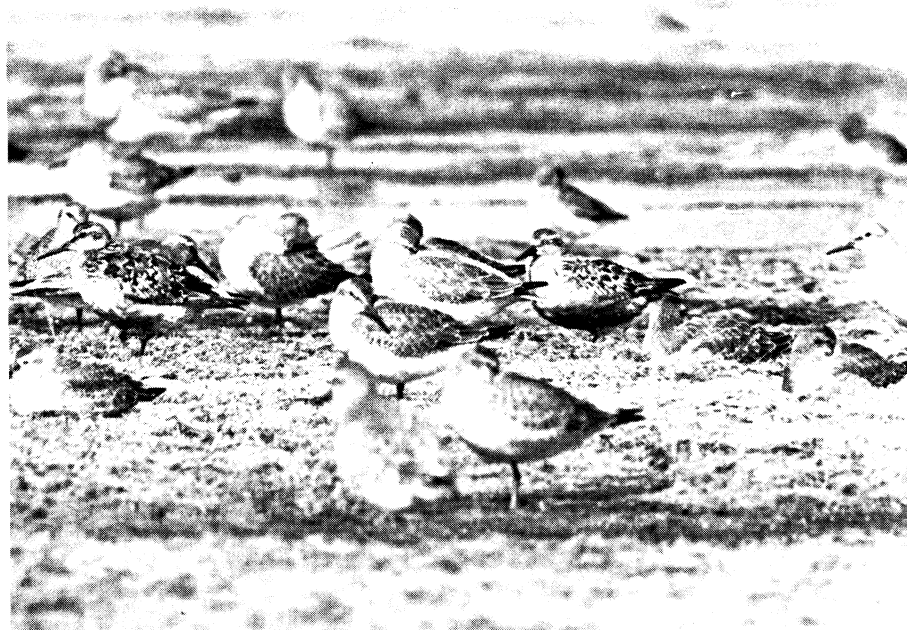

Foto: Erik Thomsen.
Islandske Ryle.

Vadefugle

Da den faste medarbejder desværre har måttet melde fra i sidste øjeblik, følger her en lynsammenstilling af de mest hårrejsende begivenheder på Vadefuglefronten. Derudover er der i tabelform vist første og sidste iagttagelse i henholdsvis Vest- og Østdanmark for en række udvalgte arter. Nogle af disse data er så ekstreme, at man fristes til at tro, at det drejer sig om trykfejl (thi fejlbestemmelse er nok et uartigt ord at anvende i denne sammenhæng). Summasummarum må dog siges, at alle de fremhævede observationer bør dukke op i en af SU's oversigter, før de tages for gode varer.

Lille Præstekrave: oplysning om 15 ynglepar på 10 lokaliteter i Jylland og 5 par på 4 lokaliteter på Sjælland. Hvis observationer fra disse steder ikke tages i betragtning, fås følgende månedsfordeling for de øvrige

iagttagelser: april 2, maj 16, juni 4, juli 31, august 43 og september 3.

Hvidbrystet Præstekrave: 2/8 110-120 Sønderstrand, Rømø, SJ, må antages også at indbefatte syd fra kommende fugle, idet den danske efterårsbestand næppe overstiger 300 fugle. Ellers er det sandelig ikke de store mængder der ses af denne art. Øvrige observationer (eksklusive obs. fra ynglelokaliteter) fordeler sig på månederne som følger: april 2, maj 1, juni 3, juli 12, august 26 og september 3. Arten er med andre ord kun halvt så talrig som Lille Præstekrave!

Pomeransfugl: I SJ har de været så heldige at hitte en rasteplass for arten, set i perioden 11-21/5 med som mest 32 ex.

Sortklire: De første efterårsfugle dukkede op allerede 5/6!! For dem der måtte være i tvivl, kan det oplyses, at dette er helt

normalt.

Mudderklire: Bemærkning til tabellen: Vinteren 1976-77 er tredje vinter i træk, at arten ses ved Sjællandsbroen, Kbh.

Brushane: Følgende impopulære talrække fra Vidåen, SJ: 20/4 1700, 24/4 1860 og 7/5 2160.

Årets største vadefuglekonzentration blev: 1/5 17.500 Almindelig Ryle Højer Forland, SJ.

Iøvrigt skal det bemærkes, at pga. tekniske vanskeligheder er materialet fra Ribe Amt og Bornholm ikke inkluderet i sammenstilling for denne artsgruppe, samt at hvis intet antal er nævnt i tabellen, drejer det sig om et eksemplar.

Til sidst en opfordring: Slut op om vadefuglegruppens optællinger i 1978, således at vi virkelig kan få et godt billede af denne artsgruppes forekomst i Danmark. LB

ØSTDANMARK

27/2 2 Aflandshage, S	20/11 Tisso, S	Stor Præstekrave
15/4 Ulvshale, M	4/9 Aflandshage, S	Lille Præstekrave
11/4 2 Ølsemagle, S	med sept. Ølsemagle, S	Hvidbr. Præstekrave
1/2 Avedøre Holme, S	14/10 Køge Havn, S	Stenvender
24/4 Aflandshage, S	28/8 Ulvshale, M	Lille Regnspøve
28/3 flere steder	14/11 Vallensbækmoose, Kbh	Stor Kobbersneppe
4/2 Mølleåen, S	6/9 Aflandshage, S	Svaleklire
2/4 Christiansø, B	27/11 Ølsemagle, S	Tinksmed
1/5 flere steder	14/11 2 Enø, S	Sortklire
19/4 flere steder	12/12 Sjællandsbroen, Kbh	Hvidklire
30/1 Sjællandsbroen, Kbh	7/11 Flåske, Reersø, S	Mudderklire
10/5 Kongelunden, S	15/8 Ulvshale, M	Dværgryle
5/5 Kongelunden, S	31/10 Enø, S	Temmincks Ryle
22/7 Aflandshage, S	2/9 Ølsemagle, S	Krumnæbbet Ryle
14/5 Ølsemagle, S	6/11 Stege sukkerfabrik, M	Kærløber
28/3 flere steder	9/10 Ølsemagle, S	Brushane
20/3 Ulvshale, M	23/9 Kalundborg, S	Klyde
26/5 Selsø, S		Odinshane

VESTDANMARK

17/1 Fynshoved, F	31/10 Uggerby Strand, NJ
8/5 yngleplads, ØJ	25/9 Tryggevle Nor, F
9/5 Rømø, SJ	29/9 Skive Fjord, NJ
25/4 2 Ulvedybet, NJ	26/12 40 Hirschholmene, NJ
1/2 Trolldholmene, NJ	15/8 Ballum Sluse, SJ
31/3 flere steder	2/10 Jerup, NJ
21/1 2 Gammelstrup, ØJ	31/10 Bygholm, NJ
2/5 NJ	26/9 Lønnerup Fjord, NJ
11/4 NJ	6/11 3 Kalø Vig, ØJ
29/3 2 Skagen, NJ	30/10 Østerlid Fjord, NJ
7/5 Vidåen, SJ	28/10 Saltan A, ØJ
14/5 NJ	6/11 50 Kysing Fjord, ØJ
8/5 5 Hem, ØJ	28/10 2 Hanstholm, NJ
17/7 NJ	25/9 SJ
25/7 Tryggevle Nor, F	11/9 Flade, NJ
4/3 7 Vidåen, SJ	3/10 3 Spang, SJ
14/3 45 Rømdæmn., SJ	23/10 30 Rømdæmn., SJ
2/6 Hellese, SJ	28/8 Kelds Nor, F

Tabel over første og sidste iagttagelse for en række vadefuglearter.

Tårnfalk. Foto: Vibeke Tofte.

Rovfugle

I lighed med tidligere år har jeg fremstillet et par tabeller. Tabel 1 viser dels det totale antal individer (øverste linie), dels højeste dagstotal (nederste linie) fra de lokaliteter, hvorfra der foreligger træktal. De første ni kolonner (Skagen-Kongelunden) er fra foråret, medens de sidste fem (Rørvig-Stignæs) er fra efteråret.

For de mere fåtallige arter, er der i tabel 2 vist det totale antal individer i de forskellige landsdele (f = forår, e = efterår). For de fleste af arterne (Kongeørn, Havørn, Ørn sp., Rød og Sort Glente, Hedehej, Vandrefalk, Aftenfalk) har jeg forsøgt at korrigere for gengangere inden for de enkelte landsdele. For de resterende arter er der blot foretaget en simpel sammentælling. I øvrigt skal siges, at et »T« i tabellen betyder, at kun trækkende eksemplarer er medregnet. Betegnelsen Ørn sp. dækker ud over ubestemte ørne, begge arter Skrigeørn, Slangeørn samt eventuelle andre rare sager.

Af tabellerne fremgår det tydeligt, at 1976 var et ualmindelig godt rovfugleår. Eneste arter, der skuffede, var Musvåge,

Spurvehøg og Tårnfalk. Af tallene i tabel 1 skal især fremhæves Hvepsevåge tallene fra 3/9. De 7.025 fra Ishøj er nok det hidtil største antal fra Danmark. Fænomenet er dog registreret før; for et par år siden drøede 9-12.000 Hvepsevåger ud ved Falsterbo på en enkelt dag. Af pladshensyn overlades øvrige kommentarer til tabel 1 til læseren.

Af totalerne for hele landet i tabel 2 må følgende: Kongeørn forår, Vintervåge efterår, Rød Glente både for- og efterår, Sort Glente, Fiskeørn forår, Vandrefalk efterår, Dværgefalk efterår samt Aftenfalk forår, karakteriseres som værende over normalen. Tallene for Rød Glente forår og Dværgefalk efterår ligger faktisk helt oppe på tre gange normalen. Øvrige tal

må siges at være normale, og der er således ikke et eneste tal, der er under normalen. En del af forklaringen herpå er givetvis, at vi stadig bliver flere og flere feltornithologer. Loftet er dog langt fra nået endnu, f.eks. udgør de 577 forårs Fiskeørne kun 20-25 pct. af det antal, der må forventes at trække over landet hvert forår. Af de maksimalt 2000-2400 (svenske)

	Skagen	Moesgård	Rørvig	Gilbjerg	Hellebæk	Nivå	Utterslev
Musvåge	2200 8/5 190	900 16/4 100	683 14/4 148	40 17/4 26	925 4/4 180	1711 26/3 591	1905 27/3 470
Vintervåge	1000 24/4 197	5	138 24/4 60	16 17/4 4	134 16/4 63	29 20/4 20	10
Spurvehøg	2000 3/5 199	135 19/4 19	348 12/4 99	183 12/4 52	254 11/4 113	110 20/4 43	257 9/4 53
Duehøg	242 8/4 58	5	12	6	2	4	3
Rød Glente	7-10	4	7	1	2		7
Sort Glente	13-20	4	1	1	1	1	1
Hvæpsevåge	3550 22/5 850	50 23/5 16	852 27/5 290	608 29/5 179		1440 17/5 1400	96 2/6 57
Rørhøg	160 8/5 20	15 8/5 8	56 9/5	39 8/5 10		15	13
Blå Kærhøg	160 24/4 21	5	50 12/4 13	14 8/5 4	16-17 15/4 8-9	5	7
Hedehøg	18	1	1	3			
Heppenhøg	7	1	1				
Fiskeørn	176 24/4 18	8	52-53 14/4 14	24 14/4 5	40-41 15/4 18	25 3 + 20/4 6	30 2/4 5
Vandrefalk	9			1			
Lærkefalk	65 10/6 10	3	16-17 8/5 8-9	19 10/5 8	2	5	2
Dværgfalk	140 25/4 19	4	25-27 14/4 7	17 8/5 5	2	9 18/4 3	5
Aftenfalk	25			12		1	3
Tårnfalk	500 8 + 9/5 41	65 17/4 7	91 9/5 26	136 10/5 45			8
Lærke/ Aften		1					
	Ishøj	Kongelunden	Rørvig	Utterslev	Ishøj	Kongelunden	Stignæs
Musvåge	937 27/3 538	972 27/3 450	631 19/10 278	194 1/11 39	519 1/11 240	456 1/11 272	6559 1/10 1953
Vintervåge	16 20/4 14	14 27/3 4	6	9	8	8	4
Spurvehøg	102 4/4 39	165 2/4 23	25 17/10 17	140 9/10 34		406 23/10 54	472 22/9 120
Duehøg	3	7	1	4		4	
Rød Glente	4	2		1	5 (3/9)	1-4	3
Sort Glente							1
Hvæpsevåge	17 12/6 17	276 16/5 193	15 12/9 10	2937 3/9 2709	7025 3/9 7025	2678 3/9 1753	1182 29/8 938
Rørhøg	14 1/5 6	27 30/4 7	7	5	8	14	5
Blå Kærhøg	16 1/5 5	16 30/4 9	21 17/9 9	7	3	35 31/10 5	29 1/10 9
Hedehøg		1				1	
Heppenhøg						1	
Fiskeørn	12 20/4 4	19 2/5 5	5	19	8 3/9 4	15 3/9 3	8
Vandrefalk				1			
Lærkefalk	1	4		1		8 15/9 3	15 29/8 4
Dværgfalk	3	4	1	13 21/10 4	6	29 20/10 4	19 1/10 6
Aftenfalk		1	3-4			1	1
Tårnfalk		11	5	8		24	23

+ norske ynglebestand + lidt løsgængere) Fiskeørne, der kan ses i løbet af det forår, må en stor andel imidlertid antages at trække direkte over Østersøen (sammenlig Trane). Hvor mange dette drejer sig om, kan man kun gætte (40-60 pct.??). En anden væsentlig fejlkilde ved materialet er antallet af gengangere. Ved en genganger forstås her et individ set enten på en lokalitet ved flere lejligheder, eller på flere forskellige lokaliteter. I et forsøg på at belyse denne problemstilling har jeg valgt at maltraktere forekomsten af:

Rød Glente

Tallene fra 1976 er vel de største, der er registreret i den moderne faunistiske historie, hvilket også berettiger bearbejdning af denne ofte omtalte art.

lagttagelsernes geografiske fordeling fremgår af tabel 2.

Som ventet er der set flest fugle i Østdanmark, dog ikke helt så udtalt som tidligere år. Den tidsmæssige fordeling fremgår af figur 1. Diagrammet viser en tydelig totoppet fordeling for foråret, en markant top primo-medio april (regulært træk) og en mindre tydelig medio-ultimo maj (ungfuglestrejf/forlænget træk). Da efterårs tallene er ret lave undlades konklusioner. (3 eks. fra sommeren er ikke afsat på figuren).

Hvis materialet opdeles per måned for henholdsvis Vest- og Østdanmark fås følgende fordeling (i pct.):

— og konklusionen bliver den samme som for Sort Glente (se

	mar	apr.	maj	jun.	jul.
Vest	3,7	33,3	29,6	27,8	0
Øst	9,7	48,7	11,5	1,8	2,7
	aug.	sept.	okt.	nov.	total
	3,7	0	1,9		54
	1,8	8,8	13,3	1,8	113

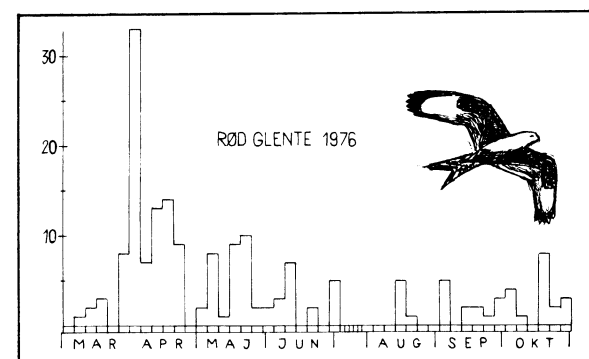
DOFT 1977: 1, 23-28), nemlig at apriltrækket hovedsagelig berører Østdanmark, medens der i maj-juni ses betydelig flere fugle i Vestdanmark.

Nu tilbage til problemet gengangere. Som allerede nævnt er der i Tabel 2 forsøgt korrigeret for gengangere inden for de enkelte regioner. Der er naturligvis ikke spor i vejen for, at det samme individ bliver set i forskellige regioner, men vurderingen heraf er imidlertid betydelig vanskeligere. For at gøre en sådan vurdering mulig har vi opfordret bidragyderne til at notere klokkeslet på mere usædvanlige arter (f.eks. denne). Som det fremgår af det følgende er der glædeligt mange, der har fulgt denne opfordring, men desværre ikke alle. Hvad værre er, er at mange af de

trækkende fugle (hvis dette da er oplyst) ikke engang er forsynet med trækrætning. Helt logisk skulle man mene, at en Rød Glente om foråret trak noget i retning af NØ, men da dette langt fra altid er tilfældet!! kan man ikke tillade sig at tolke en ikke oplyst trækrætning (underforstået??) som NØ. For de fugle, hvor der er oplyst om trækrætning, fordeler denne sig som følger: N 3 — NØ 10 — Ø 1 — SØ 3 — S 1 — SW 3 — V 3 — NW 2.

Nedenfor følger en sammenstilling over de mulige gengange. I de få tilfælde, hvor det har kunnet lade sig gøre, har jeg udregnet den eventuelle trækastighed. (Hvis intet antal er angivet drejer det sig om 1 fudl).

27/3 Klinten, M og 28/3 kl.
10.10 V Ålebæk Strand, M —
28/3 2 NW Nyord, M — 28/3
Gjorslev, S og 29/3 Frederiks-
dal, S. 1/4 6 T Nordfelt, M — N
Busemark, M — 3/4 3 (kl.
13.40. 13.50 og 15.55) Utter-

	N-Jylland		Øv. Jylland		Fyn	Møn-Loll./Fal.		Sjælland		Bornholm	Hele Landet		
	f	e	f	e		f	e	f	e	f	e		
Kongeørn	5-8	3-4	5		1	2	1	min. 6	3	1		19-22	8-9
Vintervåge	1118	32	62	42		53	1264	407 T	71 T		27 T	1640	1436
Havørn	3	3-4	2	1	1	3-4	4-6	min. 7	9-11			15-16	18-23
Ørn sp.		1	4		2			2	3-11	1			14
Rød Glente	9-15	1	30-32		4-5	30-36	9-13	39-42	15-17	2-3	2-3	112-130	29-37
Sort Glente	16-23		9	2-3	2	10-14		8	1	2	1	47-58	4-5
Blå Kærhøg	293	97	95	56	42	31	71	133 T	177 T	6	40		
Hedeøg	26-27	5-7	7		2	4	2	8					
Fiskørn	192	12	31	22	19	33	50	297	151	22	7	577	259
Vandrefalk	15-16	8	5	11	1	1	2	2	5	1-3	1	24-27	28
Lærkefalk	71	8	21	8	11	18	17	64	27	14-27	10-11	195-208	74-75
Dværgefalk	171	47	28	8	31	11	81	84	119	4	8-22	300	292-306
Artenfalk	27	1	2	3	1	3	2	20	7-8	13-31		66-84	13-14

slev, S og NØ Aflandshage, S. 2/4 Vindebæk, M — 3/4 rst. Lille Torøje, Stevns, S. 4/4 V Liselund/Somarke, M — 7/4 Jydelejet, M. 4/4 Gjorslev, S — kl. 14.15 NØ Ishøj Strand, S. 4/4 2 (1 juv.) Fornæs, ØJ — 5/4 2 samme steds — juv. Sangstrup, ØJ. 4/4 kl. 13.05 NØ Hovvig, S — rst. Hellebæk, S. 5/4 2 Utterslev, S — kl. 11.00 Gentofte, S. 11/4 kl. 13.49 NØ Hovvig, S — kl. 15.21 Ellekilde, S (34 km/time). 11/4 Øreheld, M — 12/4 kl. 12.38 SØ Korshage, S. 12/4 ad. NØ Blåvand — 25/4 sammesteds (med sikkerhed samme fugl!). 17/4 kl. 12.00 Bøtø, LF — Bogø, M. 20/4 N Kongelunden, S — kl. 12.00 Inddæmmede Areal, Amager, S. 20/4 kl. 15.55 2 Jydelejet, M — kl. 18.55 2 Utterslev, S (27 km/time). 2/5 Brøndum/Snæbun, NJ — 3/5 Højris, NJ. 18/5 kl. 13.45 Ø Korshage — kl. 17.35 SW Solrød Strand, S (17,5 km/time). 21/5 Birkepøl, Als, SJ — 23/5 Nørreballe, F. 5/6 Ibsker, B — Christiansø, B. 10/6 ad. Løndum, NJ — 3 tf. Skagen, NJ — 11/6 2 subad. SØ Hjelm,

ØJ — kan eventuelt også sættes i forbindelse med — 3/7 2 Jægerspris — 4/7 2 sammesteds — kl. 9.50 juv. NØ Hovvig, S. 14/8 Tryggelev, F — 15/8 Keldsnor, F. 16/9 rst. Hyllekrog, LF — 17/9 kl. 8.13 sammesteds. 30/9 kl. 13.05 SW Stignæs, S — 2/10 rst. Dovns Klint, F. 2/10 tf — 3/10 3 T + 1 rst — 9/10 tf — 21/10 tf — 22/10 T + tf — 23/10 T alle Gedser, LF drejer sig rimeligvis om max. 5 fugle. 19/10 SØ Kurebakken, Ibsker, B — 20/10 tf Dueodde, B. 22/10 2 SW — 23/10-30/10 rst — 3010 V — 2/11 NW alle Kongelunden menes at være samme fugl, der blot er trukket frem og tilbage — 1/11 Stevns, S — Keldby, M.

Hvis alle disse fugle havde været forsynet med trækrætning og klokkeslet, ville listen rimeligvis ikke have været så lang. Hvis alle ovenstående accepteres som værende »gode nok«, skal tallene i tabel 2 korrigeres til 85 i foråret og 24 i efteråret. Omvendt kan man sige, at der givetvis er gengangere, der end

ikke opdages ved denne analyse, såsom fugle der blot ligger og flakker tilfældigt rundt. Når en given art optræder tilpas talrigt, bliver det af flere grunde umuligt at foretage en lignende vurdering. Af bearbejdningssmuligheder foreligger da blot en simpel sammementælling, eller endnu bedre, en eller anden form for indeks, således ville tabel 1 sige betydeligt mere, hvis der også forelå oplysninger om observationstider.

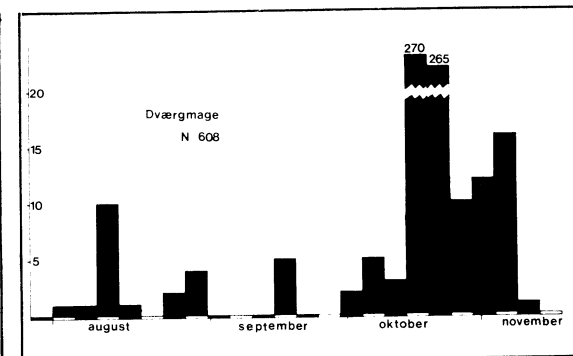
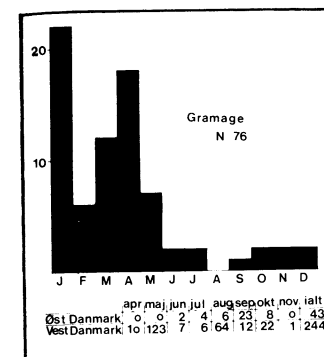
Efter disse generelle betragtninger tilbage til den Røde Glente. Selv efter ovenstående nok noget drastiske reduktion i antallet, fremstår 1976 som rekordåret, og konklusionen må blive, at den Røde Glente virkelig er ved at blive mere almindelig i Danmark. Det kan allerede nu afsløres, at denne glædelige tendens yderligere underbygges af iagttagelserne fra 1977, hvor der i foråret bl.a. blev set en flok på 10 fugle!! At dette fænomen ikke var et helt isoleret tilfælde, blev bekræftet af 5 eks. (evt. de samme!) i kolonne, som havde den fornøjelse at defilere forbi

LASSE BRAAE

havde man 2-300 fugle rastende 19.-20. oktober. Det er mange, 44 ex. 22/10 ved Ørhage i Nordjylland er bemærkelsesværdigt, især da det er en vestdansk lokalitet.

Som det ses af figuren, begynder efterårstrækket allerede i begyndelsen af oktober og slutter først i november. Den væsentligste del af trækket sker dog inden for ganske få

dage — fra d. 15. oktober til d. 25. oktober. Der er tielsenende ingen forskel på de gamle fugles træktider og ungfuglenes. PEDER JACOBSEN

Morten Strange.

Mågefugle

Her er kun behandlet 5 arter, Alm. Kjove, Mellemkjove, Gråmåge, Hvidvinget Måge og Dværgmåge. Igen i år mangler der materiale fra Blåvand, kun forårstallene er med.

Almindelig Kjove (Stercorarius parasiticus)

Der ser hvert år langt flest Alm. Kjoever i vest-Danmark, hvilket også fremgår af skemaet. Denne tendens havde været endnu mere tydelig, hvis efterårstallene fra Blåvand var med. Der blev i foråret set flere end sædvanligt, især Skagen med 84 ex. i maj måned. I efteråret var der en ret bemærkelsesværdig observation for Sjælland. Der blev d. 4/9 set 17 ex. ved Kors-

hage, det er nok rekord for Sjælland.

Mellemkjove (Stercorarius parasiticus)

Der var i efteråret invasionsagtig mange i de indre danske farvande. Indrapporteringen af disse fugle har næsten svigtet helt, kun 16/10 1 Ulvshale og 21/10 1 Kongelunden er nået frem til lokalrapporterne. Desuden er uden for lokalrapporterne oplyst 6/10 1 1.års Tunø og 12/10 1 2.års Hjelm. I Nordvestjylland er iagttaget 1 i sept. og 10 ex. i oktober.

Gråmåge (Larus hyperboreus)

Kun to observationer uden for

Jyllands vestkyst 30/9 1 ad. og 7/11 1 1.års begge Århus Havn. Virkelig mange iagttagelser ved vestkysten i foråret ca. 65 ex. mod normalt 10-20 ex. Gråmågen optræder talrigt i januar og marts-april måneder, se figur.

Hvidvinget Måge (Larus glaucooides)

Der er 7 iagttagelser, alle fra vestkysten, fordelt med 6 ex. i januar og 1 i april. Samme måneder optræder også Gråmåge hyppigst.

Dværgmåge (Larus minutus)

Igen i år er der mange iagttagelser af denne art. På Møn

Lille Flagspætte (Dendrocopos minor) i 1975/76

Foruden de ynglende par er der set mindst 30 forskellige fugle i 1976 og 35 i 1975. Det er nok tæt ved det normale antal af Lille Flagspætte i Danmark idag, når der ikke er invasion. Der ses som regel flest fugle i april/maj måned (se diagrammet) og igen flest i det østlige Danmark.

Om efteråret er der i 1975 set 10 ex. fra 5/9 til 9/11 og i 1976 kun 2, 28/9 1 han Jægerspris, og 2/12 1 hun Utterslev Mose.

Den sidste mindre invasion

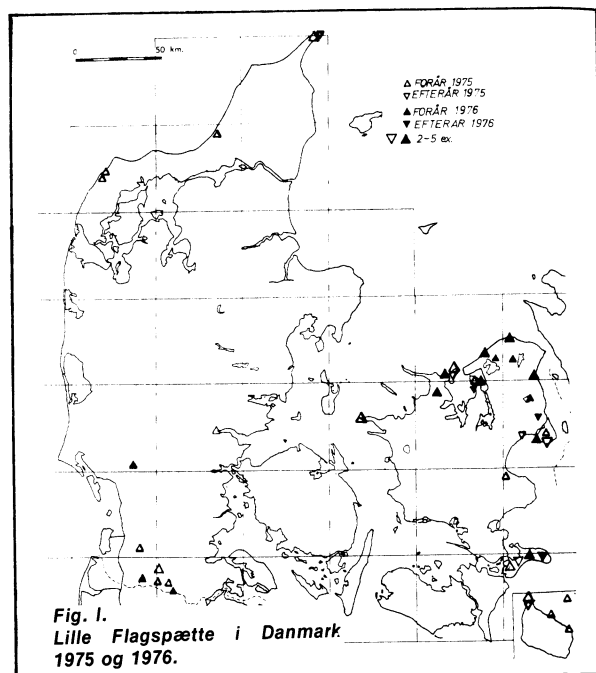

Fig. I.
Lille Flagspætte i Danmark
1975 og 1976.

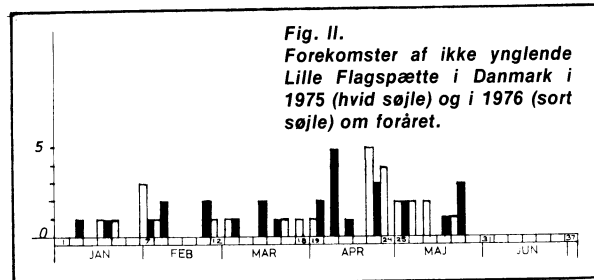

Fig. II.
Forekomster af ikke ynglende
Lille Flagspætte i Danmark i
1975 (hvid søjle) og i 1976 (sort
søjle) om foråret.

var i efteråret 1974 med 25-30 ex. i Danmark. Dette efterår havde Falsterbo også rekord af ringmærkede Lille Flagspætte, nemlig 49 ex. (G. Roos 1975).

I 1975 var der 1 ynglepar på Sjælland og antageligt 1 på Møn, samt 1 par set sammen i Nordjylland og 1 par i Sønderjylland. I 1976 er der set 7 par ialt, alle på Sjælland og Møn, heraf er 5 ynglepar (3 på Møn og 2 på Sjælland), derudover er der set 1 par på Møn og 1 par i Odsherred.

Den Lille Flagspætte må nu siges at være en årlig dansk ynglefugl. Den startede som dansk ynglefugl i 1964, men først fra 1969 er der hvert år set fugle på ynglelokalitet i Danmark.

De 7 par i 1976 er det hidtil største antal, der har været i Danmark i samme år, og det kan blive spændende at følge den formodentlige igangværende ekspansion af Lille Flagspætte som dansk ynglefugl.

POUL ERIK SPERLING

Hortulan 1976

Hortulanen har i 1976 optrådt over middel, især på to udprægede østenvindslokaliteter på Sjælland (Rørvig og Gilleleje), hvor der er set en hel del, specielt på dagene 8. og 9. maj. Hovedparten af alle forårsfuglene er set på disse dage, noget som også gjorde sig gældende for en række andre arter. For efterårets vedkommende er der ikke noget at råbe »hurra« for, rimeligvis noget under normalen.

Af kortet (Fig. 1) fremgår det, fra hvilke lokaliteter Hortulanen er indrapporteret. Der er en meget tydelig østlig hovedvægt, men det er jo ingen nyhed. Derimod hører de jyske fugle vistnok til nyopdagelserne. For i hvert fald en 5-6 år siden blev arten så godt som aldrig set i hovedlandet, men efter at fuglestationerne Skagen og Hjølm er dukket op, er ikke så få registreret. Hortulanen er

dog muligvis stadig overset i nogen grad i Østjylland.

Den tidligste fugl er set 11/4!!! (april) ved Lindved på Fyn. Mere normal er den næste, der dukker op 3/5 på Saltholm, herefter ses den rundt omkring, og de sidste er set: 31/5 Skagen, 1/6 Christiansø, som også får den så afgjort sidste 11/6!

Efteråret var ret magert, set 19/8-19/9 med max. 29/8 3 Gedser.

Følgende lokaliteter kan fremvise nogle relativt pæne dage og totaler:

Gilleleje: ialt 55 fugle, med en meget tydelig kulmination 8/5, hvor 36 trak. Dagen efter ses 5 trk. plus 3 rastende.

Rørvig: Min. 26 — max. 34 ex. fordelt på 6 observationsdage, heraf 12-14 8/5 og 9 9/5. I modsætning til Gilleleje, hvor der er flest trækkende fugle, er en ikke ringe del af Rørvigfuglene rastende, heraf en stor del syngende hanner.

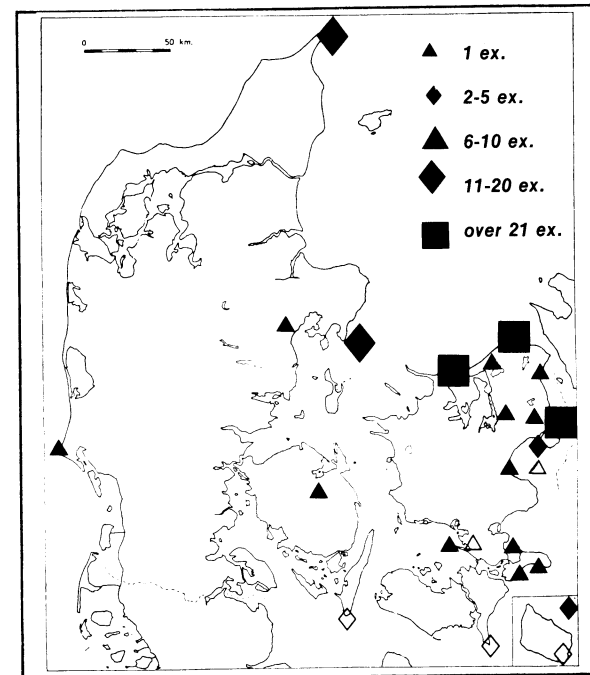

Fig. 1. Lokalteter på hvilke Hortulanen konstateredes i 1976. Sorte symboler er forårs- og hvide (åbne) er efterårstugle.

Saltholm: 30 fugle rapporteret, med max. 7/5 8 og 15/5 6.

Skagen: Hele 17 fugle er meldt i tiden 8-31/5; det er ret pænt. For få år siden sås den så godt som aldrig i Nordjylland, men i de senere år er den konstateret næsten hvert forår efter at fuglestationen er dukket op.

Hjølm: Det samme gør sig gældende for Østjylland, hvor den »gennem tiderne« har været lidt af et problembar. På Hjølm er den registreret regelmæssigt, og i 1976 er 10-12 set mellem 7. og 29/5.

Det var stort set de lokaliteter der i 1976 kunne præsentere pæne tal. På de øvrige lokaliteter er den kun lige netop konstateret en enkelt eller to gange, lige bortset fra Kongelunden, der har omkring 10 ex. i maj.

En stor del af alle rastende fugle er blevet kønsbestemt ved Rørvig, samt enkelte fra Gilleleje. Ellers er det som oftest ikke andet end antallet af observerede individer, der fremgår af lokal- og fuglestationsrapporterne, så det er kun en brøkdel af det totale antal observerede fugle, der er medtaget i fig. 2.

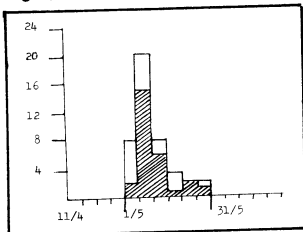

Fig. 2. Kønfordeling for hele landet i 5 dg.-per., forår. Han = skraveret felt, hun = hvidt felt.

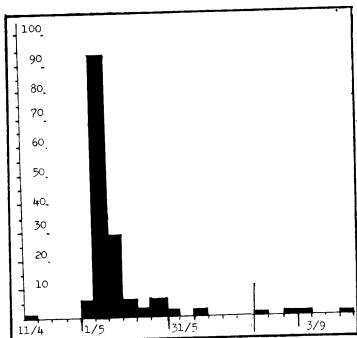

Fig. 3. Samtlige Hortulaner set i 1976 fordelt i 5 dg.-per. for hele landet.

Derimod er samtlige fugle taget med i Fig. 3, bortset fra Skagens ialt 17 ex., som er uden nærmere datoangivelse og Christiansø 1-7 (7/5-1/6).

Fremover bedes (venligst!) alle om at sende deres observationer af Hortulaner til diverse lokalrapporter, helst med angivelse af køn og for efterårets vedkommende ad./juv., hvis der er tale om rastende fugle. Tak.

ERIK VIKKELSØ
RASMUSSEN

Stadionvej 27 st. tv,
Tlf. (01) 45 78 21 2600 Glostrup

SEND IND !

Lad andre få glæde af det du ser..!

Noter hvad du ser !

Send dine notater til rapportgruppen!

Et svar på en kritik angående oplysninger om ynglende Hærfugle

I et indlæg i Feltornithologen 3/1977 kritiserer Christian Hjorth mig for offentliggørelse i Jyllands-Posten af fundet af et par ynglende Hærfugle i Nordvestjylland i sommer. Foranlediget af denne kritik skal jeg i det følgende redegøre for hændelsesforløbet i sagen:

Omkring midten af juni blev jeg en dag ringet op af Jyllands-Posten, der meddelte mig, at en fugleinteressert mand havde henvendt sig til en af bladets redaktører og fortalt, at han havde fundet et par ynglende Hærfugle. Bladet bad mig verificere fundet og samtidig tage et billede, da det var hensigten at offentliggøre fundet hurtigst muligt. Jeg henstillede indtrængende, at man ventede med omtalen, til ungerne var fløjet fra reden, og dette gik man ind på i første omgang. En ugentid senere besøgte jeg stedet, hvor jeg fra min bil studerede fuglenes adfærd og tog nogle billeder. Løvrigt fik jeg at vide, at en kendt jagtkonsulent allerede havde været der og filmet begivenheden.

Den 5. juli blev jeg påny ringet op af Jyllands-Posten, der meddelte mig, at bladet nu havde fået flere rapporter om ynglende Hærfugle (det viste sig senere, at det drejede sig om par nr. 2), og at historien nu var »på vej udover landet«, hvorfor man ikke længere

kunne eller ville tilbageholde artiklen, der iøvrigt var skrevet af en redaktør på Jyllands-Posten og ikke — som det er blevet antydnet — af mig. Bladet anmodede mig om at sende et billede omgående, artiklen ville så blive bragt den 7. Jeg ringede til redaktionschefen på Jyllands-Posten i Århus for at søge oplyst, hvem rapportørerne var og i forbindelse dermed få standset offentliggørelsen. Redaktionschefen så sig ikke i stand til at imødekomme mig på det punkt og forbeholdt sig ret til at bringe artiklen på den nævnte dato, dog lykkedes det mig at udvirke, at fundet blev omtalt som værende sket i Nordvestjylland.

I sit indlæg skriver Christian Hjorth, at nyheden senere blev bragt i såvel regionalradio som en lokal avis med ret nøjagtig angivelse af ynglested. Jeg må på det kraftigste pointere, at jeg ikke har givet sådanne oplysninger, jeg har end ikke talt med radioen, derimod ringede den lokale avis til mig og meddelte triumferende, at man vidste, hvor reden var. Herover blev jeg ganske chokeret, men på min indtrængende anmodning undlod man så at offentliggøre lokalitetens nøjagtige beliggenhed og nøjedes så øjensynlig med en »ret nøjagtig« angivelse.

Jyllands-Posten skulle aldrig have været informeret om fundet på et så tidligt tidspunkt; at det alligevel skete bragte mig i et ganske ufrivilligt og meget vanskeligt dilemma, men forhåbentlig har de implicerede lært så meget af denne sag, at noget tilsvarende ikke kan ske oftere.

HENNING SKOV

